

**HRVATSKA I SVJETSKA PERADARSKA PROIZVODNJA U
RAZDOBLJU OD 2005. DO 2009. GODINE****Radmila Raguž-Đurić i Đurđica Žutinić****Sažetak**

Predmet rada jest kvantitativna analiza hrvatske i svjetske peradarske proizvodnje za razdoblje 2005.-2009. godine. Na osnovi dostupnih statističkih podataka razlažu se osnovna obilježja peradarskog tržišta: brojnost peradi, proizvodnja mesa peradi i kokošnjih jaja, te vrijednosti izvoza i uvoza peradarskih proizvoda na domaćem i svjetskom tržištu. U radu se koriste podaci državne statistike i FAOstat-a. Rezultati istraživanja pokazuju da je Hrvatska u analiziranom razdoblju imala prosječno godišnje 10,3 milijuna peradi, proizvedena je 131 tisuća tona prirasta peradi i 813 milijuna kokošnjih jaja. Ukupna vrijednost izvoza peradarskih proizvoda iznosila je oko 144 milijuna US \$ s najvećim udjelom (64,8%) preradevina od mesa peradi. Ukupna vrijednost uvoza iznosila je 178 milijuna US \$ s najvećim udjelom (55,1%) mesa peradi i jestivih klaoničkih proizvoda. U svijetu se u istom razdoblju povećao broj peradi za 8,9% te je 2009. godine zabilježeno 20,5 milijardi kljunova. Svjetska proizvodnja mesa peradi porasla je sa 79,8 na 91,3 milijuna tona, a proizvodnja kokošnjih jaja s 56,6 na 62,4 milijuna tona. U razdoblju 2005.-2008. godine povećala se ukupna vrijednost svjetskog izvoza mesa peradi za 64,7%, a kokošnjih jaja za 85%. Istodobno se povećala i vrijednost ukupnog svjetskog uvoza ovih proizvoda, mesa peradi za 68,1% i kokošnjih jaja za 79,5%.

Ključne riječi: meso peradi, jaja, izvoz, uvoz, Hrvatska, svijet.

Uvod

Peradarska proizvodnja daje znatan doprinos u prehrani ljudi diljem svijeta. Između 1970. i 2005. godine proizvodnja mesa peradi i jaja povećavala se brže od proizvodnje govedeg i svinjskog mesa (Windhorst, 2006.). Rast peradarske proizvodnje je osobito izražen u razdoblju od 1995. do 2005. godine u kojem je svjetska proizvodnja mesa peradi povećana za oko 53% (Scanes, 2007.).

Rad je priopćen na IX. simpoziju »Peradarski dani 2011.« s međunarodnim sudjelovanjem, Šibenik, 11-14. svibnja 2011.

Mr. sc. Radmila Raguž-Đurić, Centar za peradarstvo, Hrvatski veterinarski institut, Heinzelova 55, 10000 Zagreb, Hrvatska; tel: ++385 (0) 1 2441 392; faks: ++385 (0) 1 2441 396; e-mail: radmila.raguz-duric@zg.t-com.hr.

Đurđica Žutinić, Zavod za ekonomiku i agrarnu politiku, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Hrvatska.

Nedavno istraživanje Jeza i sur. pokazuje da se i u posljednjem desetljeću proizvodnja i potrošnja peradarskih proizvoda značajno povećala, ali će budući trendovi u peradarskom sektoru biti pod jakim utjecajem globalnog tržišta, preferencija potrošača, zahtjeva za osiguranje standarda kakvoće i sigurnosti proizvoda, dobrobiti i zdravlja životinja i sl. (Jez i sur. 2011.). Peradarska proizvodnja u hrvatskoj poljoprivredi sudjeluje s oko 7%, odnosno s udjelom od 18% u vrijednosti stočarske proizvodnje (Žutinić i Raguž-Đurić, 2008.). Prema procjenama stručnjaka Hrvatska ima dovoljne kapacitete za peradarsku proizvodnju, ali oni nisu dostatno iskorišteni i neodgovarajuće su strukture zbog nedostatka cjelovite tržišne infrastrukture i neodgovarajućeg poslovnog povezivanja gospodarstava (Raguž-Đurić i sur., 2006.). Prema istraživanju Raguž-Đurić u prethodnom desetogodišnjem razdoblju (1993.-2003.) u Hrvatskoj je proizvedeno prosječno godišnje 86,2 tisuće tona prirasta peradi i 825 milijuna jaja.

Cilj je rada na temelju dostupnih statističkih podataka razložiti stanje i osnovne promjene u hrvatskoj i svjetskoj peradarskoj proizvodnji u razdoblju 2005.-2009. godine. Pritom se razmatra brojnost peradi, proizvodnja mesa peradi i kokošjih jaja, te vrijednost izvoza i uvoza peradarskih proizvoda. Također se analizira i položaj hrvatske peradarske proizvodnje na svjetskoj razini.

Materijal i metode

Za statističku analizu kretanja hrvatske peradarske proizvodnje i potrošnje u promatranom razdoblju rabili su se službeni podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske (DZS RH). Statistički prikaz svjetske peradarske proizvodnje i potrošnje temelji se na podacima Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAOstat). Također, radi metodološke konzistentnosti, za prikaz položaja hrvatskog peradarstva u svijetu rabili su se podaci FAOstat-a. Obrada podataka obavljena je standardnim statističkim metodama.

Rezultati i rasprava

Peradarska proizvodnja u Hrvatskoj

Broj peradi

Prema podacima DZS RH Hrvatska je u razdoblju od 2005. do 2009. godine imala prosječno godišnje 10,3 milijuna peradi (tablica 1.).

Tablica 1. – PERADARSKA PROIZVODNJA U HRVATSKOJ U RAZDOBLJU 2005.-2009. GODINE
 Table 1. – POULTRY PRODUCTION IN CROATIA DURING THE PERIOD 2005.-2009.

Godina	Broj peradi, '000 kljunova	Proizvodnja	
		Prirast, '000 t	Kokošja jaja, mil. kom
2005.	10.640	140	824
2006.	10.088	126	846
2007.	10.053	133	804
2008.	10.015	133	787
2009.	10.787	122	805

Izvor: Statistički ljetopis RH 2010, DZS RH

Najveći broj peradi zabilježen je 2009. kada se u odnosu na prethodnu godinu broj peradi povećao za oko 8%. Prema procjenama u strukturi pojedinih vrsta peradi dominiraju pilići s udjelom od 93%, 3% otpada na guske, 2% na pure i 2% na patke, dok su ostale vrste peradi neznatne (Raguž-Đurić i sur., 2006.).

Prema rezultatima ankete koju provodi Centar za peradarstvo (Savić i sur., 2007.) u Hrvatskoj godišnje ima oko 620 tisuća rasplodnih nesilica hibrida teških pasmina, utovi se oko 40 milijuna pilića i 1,2 milijuna purića, a broj utovljenih pačića i gušćića varira i teško ga je procijeniti. U Hrvatskoj ima i oko 22 tisuće rasplodnih nesilica hibrida lakih linija, te oko 1,7 milijuna konzumnih nesilica. Postojeći peradarski kapaciteti su znatno veći, ali se ne koriste u potpunosti.

Proizvodnja mesa peradi i jaja

Proizvodnja mesa peradi u državnoj statistici, prikazana je kroz prirast. U naznačenom razdoblju prirast je iznosio 131 tisuću tona prosječno godišnje. U odnosu na 2005. prirast se u 2009. godini smanjio za 12,8%.

Proizvodnja kokošnjih jaja iznosila je prosječno godišnje 813 milijuna komada. U 2009. godini proizvedeno je 805 milijuna komada jaja, što je za 2,3% manje nego početkom analiziranog razdoblja.

Izvoz peradarskih proizvoda

Prema podacima DZS RH ukupna vrijednost izvoza peradarskih proizvoda iz Hrvatske (tablica 2.) iznosila je u analiziranom razdoblju 143,9 milijuna US \$, odnosno 28,8 milijuna \$ prosječno godišnje. U godini 2009. ukupna vrijednost izvoza iznosila je 36,2 milijuna US \$, što je za 51,2% više nego 2005. godine.

Tablica 2. – VRIJEDNOST IZVOZA I UVOZA PERADARSKIH PROIZVODA U HRVATSKOJ U RAZDOBLJU 2005.-2009. GODINE
 Table 2. – VALUES OF EXPORT/IMPORT OF POULTRY PRODUCTS IN CROATIA DURING THE PERIOD 2005.-2009.

Godina	Izvoz, '000 \$	Uvoz, '000 \$	Saldo trgovinske bilance, '000 \$	Koeficijent pokrivača uvoza izvozom, %
2005.	23.956	24.572	-616	97,5
2006.	22.397	21.475	922	104,3
2007.	28.078	40.074	-11.996	70,1
2008.	33.255	46.223	-12.968	71,9
2009.	36.234	45.807	-9.573	79,1

Izvor: Obračun autora prema podacima DZS RH

Ako promatramo po skupinama izvoznih peradarskih proizvoda rezultati su različiti. Najveću vrijednost izvoza (tablica 3.) činio je izvoz prerađevina od mesa peradi u ukupnom iznosu od 93,2 milijuna US \$ ili 64,8% ukupnog izvoza. Vrijednost izvoza mesa peradi i jestivih klaoničkih proizvoda iznosila je ukupno 39,4 milijuna \$ ili 27,4% izvoza peradarskih proizvoda. Jaja peradi i ptičja jaja su na trećem mjestu u ukupnom izvozu sa 7,2 milijuna ili 5,0% ukupnog izvoza. Najmanju vrijednost izvoza ima živa perad koja s gotovo 4 milijuna US \$ čini 2,7% ukupnog izvoza peradarskih proizvoda. Izvoz ostalih proizvoda (koža, perje) realiziran je u neznatnim vrijednostima i to samo u 2005. i 2006. godini.

Tablica 3. – VRIJEDNOST IZVOZA HRVATSKIH PERADARSKIH PROIZVODA PO SKUPINAMA U RAZDOBLJU 2005.-2009. GODINE
 Table 3. – EXPORT VALUES OF CROATIAN POULTRY PRODUCTS BY GROUPS DURING THE PERIOD 2005.-2009.

Godina	Izvoz, '000 \$				
	Živa perad*	Meso peradi i jestivi klaonički proizvodi**	Jaja peradi i ptičja jaja***	Ostalo, koža, perje	Prerađevine od mesa peradi
2005.	148	7.230	619	23	15.936
2006.	371	4.220	2.266	4	15.535
2007.	511	7.118	2.282	-	18.167
2008.	432	10.624	971	-	21.228
2009.	2.498	10.225	1.120	-	22.391

* Uključene i žive ptice

** Uključena i neotopljena mast peradi

*** Uključena i jaja bez ljuske

Izvor: Obračun autora prema podacima DZS RH

Uvoz peradarskih proizvoda

Ukupna vrijednost uvoza peradarskih proizvoda u Hrvatsku (vidi tablicu 2.) iznosila je u razdoblju 2005.-2009. oko 178 milijuna US \$ ili 35,6 milijuna \$ prosječno godišnje. Uvoz je 2009. godine iznosio 45,8 milijuna \$ i gotovo se udvostručio u odnosu na 2005. Najveći udio u ukupnom uvozu (tablica 4.) čini meso peradi i jestivi klaonički proizvodi u iznosu 98,2 milijuna \$, odnosno više od polovice ukupnog uvoza. Na drugom mjestu su jaja peradi i ptičja jaja s 43,8 milijuna \$ ili jedna petina ukupnog uvoza. Prerađevine od mesa peradi u ukupnom iznosu 18,6 milijuna \$ čine desetinu ukupnog uvoza. Živa perad s 14,7 milijuna \$ sudjeluje s 8,2% u ukupnom uvozu. Uvoz ostalih proizvoda (koža, perje) sudjeluje s 2,8 milijuna \$ ili 3,6% ukupnog uvoza peradarskih proizvoda.

Tablica 4. – VRIJEDNOST UVOZA PERADARSKIH PROIZVODA U HRVATSKU PO SKUPINAMA U RAZDOBLJU 2005.-2009. GODINE

Table 4. – IMPORT VALUES OF POULTRY PRODUCTS IN CROATIA BY GROUPS DURING THE PERIOD 2005.-2009.

Godina	Uvoz, '000 \$				
	Živa perad*	Meso peradi i jestivi klaonički proizvodi	Jaja peradi i ptičja jaja**	Ostalo, koža, perje***	Prerađevine od mesa peradi
2005.	3.002	10.023	8.797	445	2.306
2006.	2.466	10.037	5.549	583	2.841
2007.	2.917	22.390	10.851	574	3.342
2008.	3.017	28.120	9.550	558	4.977
2009.	3.272	27.612	9.097	668	5.157

* Uključene i žive ptice

** Uključena i jaja bez ljuske

*** Uključena i otopljena mast peradi

Izvor: Obračun autora prema podacima DZS RH

*Peradarska proizvodnja u svijetu**Broj peradi*

U promatranom petogodišnjem razdoblju broj peradi u svijetu bilježi stalan rast (tablica 5.). Godine 2005. zabilježeno je ukupno 18,8 milijarda peradi, a 2009. godine 20,5 milijarda, što je povećanje od 8,9%. Broj se peradi povećao u svim kategorijama, najveći od 11,1% zabilježen je u broju gusaka, a najmanji u broju pataka (6,8%). U istom razdoblju broj se pilića u svijetu povećao za 9,1%, a broj pura za 7,3%. Prema zastupljenosti pojedinih vrsta peradi u svijetu, uz

manje godišnje oscilacije, 90% otpada na piliće, 6% na patke, 3% na pure i oko 1% na guske i biserke.

Tablica 5. – BROJ PERADI U SVIJETU U RAZDOBLJU 2005.-2009. GODINE
Table 5. – NUMBER OF CHICKENS IN WORLD DURING THE PERIOD 2005.-2009.

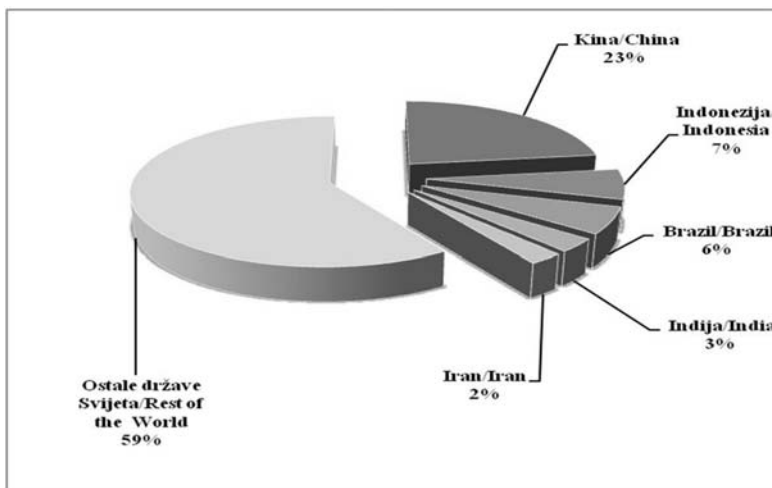
Godina	Ukupni broj peradi, 000 kljunova	Od toga:			
		Pilići	Pure	Patke	Guske*
2005.	18.849.301	16.918.206	511.577	1.097.735	321.783
2006.	19.311.173	17.319.858	550.575	1.107.574	333.166
2007.	19.800.740	17.796.790	526.499	1.132.675	344.776
2008.	20.132.900	18.057.776	569.888	1.152.522	352.714
2009.	20.537.201	18.457.445	548.880	1.173.438	357.438

* Uključene i biserke

Izvor: FAOstat, 2011.

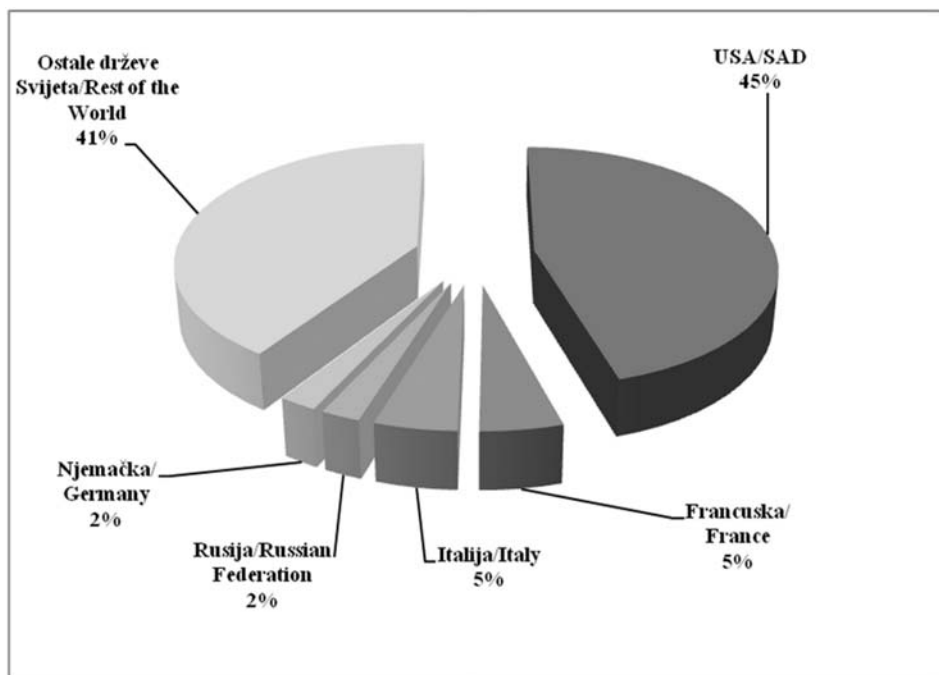
Držanje pojedinih kategorija peradi je neravnomjerno raspoređeno u pojedinim zemljama svijeta. Prema podacima za 2009. godinu najveći broj pilića zabilježen je u Kini u kojoj se nalazi 23% ukupnog broja pilića u svijetu (slika 1.). Slijedi Indonezija sa 7%, Brazil sa 6%, Indija s 3% i Iran s 2% ukupnog broja pilića u svijetu. Hrvatska sa 6,7 milijuna pilića (prema FAO podacima) nalazi se na 73. mjestu u skupni 106 zemalja gdje je registrirano držanje pilića.

Slika 1. – DRŽAVE S NAJVEĆIM BROJEM PILIĆA U 2009. GODINI
Figure 1. – COUNTRIES WITH LARGEST NUMBER OF CHICKENS IN 2009.

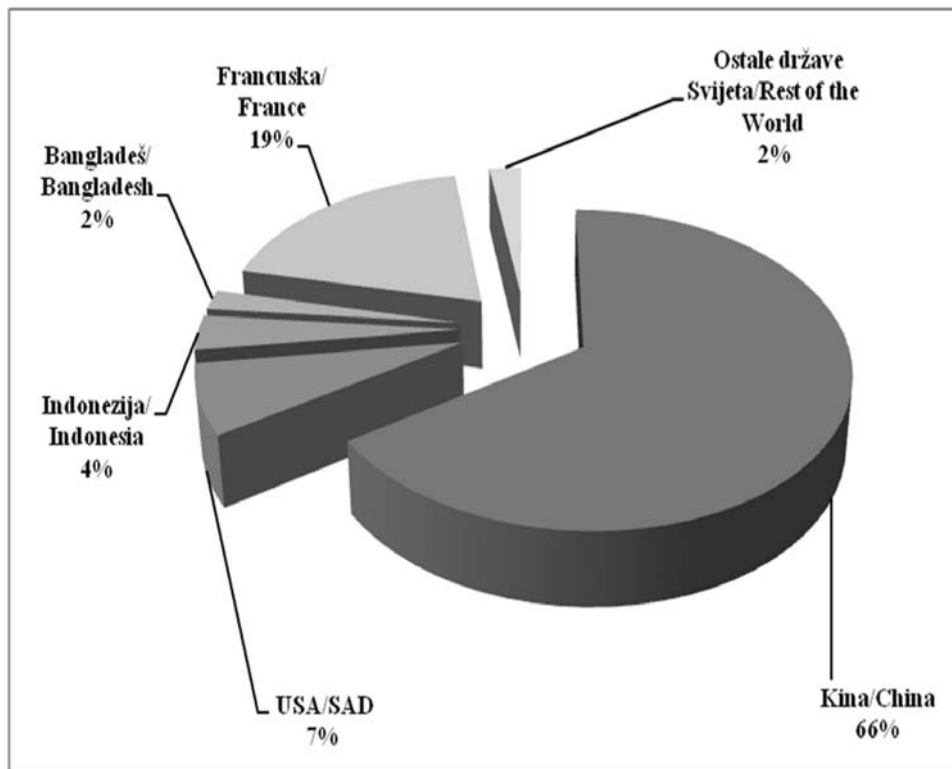
Godine 2009. od ukupnog broja pura u svijetu 58,5% nalazilo se u pet zemalja svijeta (slika 2.). Najveći broj zabilježen je u SAD gdje se nalazi 45,5% svjetskog broja pura. Drugo i treće mjesto zauzimaju Francuska i Italija s 5%, slijedi Rusija s 2,3% i Njemačka s 2,2% kao peta država po brojnosti pura. Hrvatska se s brojem od 584 tisuća pura nalazi na 23. mjestu u skupni 47 zemalja.

Slika 2. – DRŽAVE S NAJVEĆIM BROJEM PURA U 2009. GODINI
Figure 2. – COUNTRIES WITH LARGEST NUMBER OF TURKEYS IN 2009.

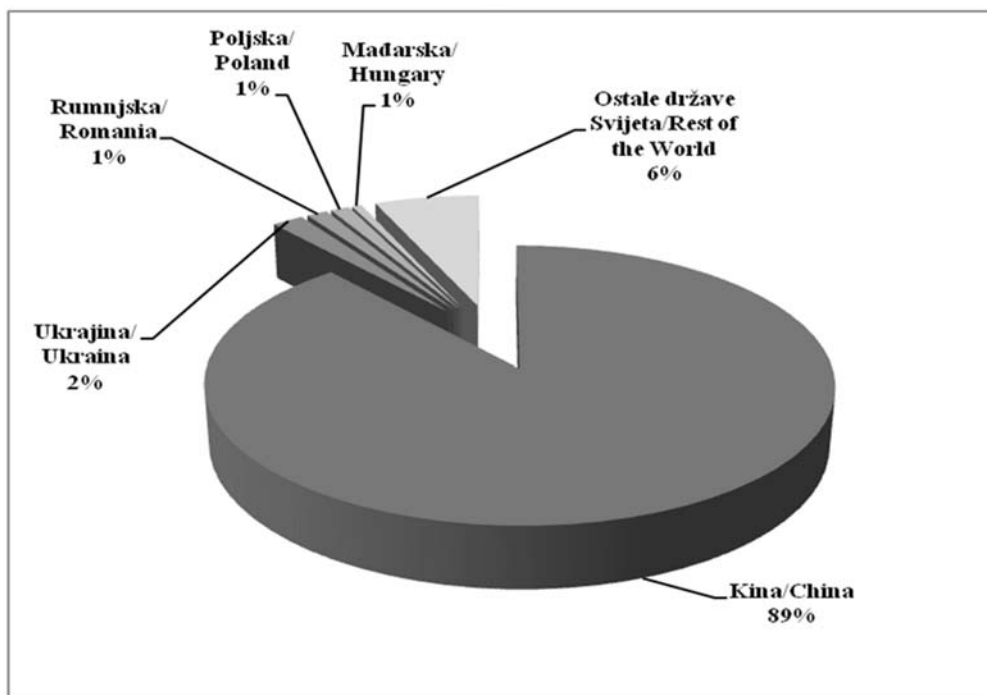
Među 38 država svijeta u kojima je prema statistici FAO zabilježeno držanje pataka prednjači Kina u kojoj je 2009. godine bilo gotovo dvije trećine (65,7%) ukupnog svjetskog broja pataka (slika 3.). Francuska je s 19,2% ukupnog svjetskog broja pataka zauzimala drugo mjesto, SAD s udjelom od 7,2% nalazile su se na trećem mjestu, Indonezija s 3,6% na četvrtom mjestu, a peto mjesto pripalo je Bangladešu s udjelom od 2,0%. S 187 tisuća kljunova Hrvatska se nalazila na 26. mjestu.

Slika 3. – DRŽAVE S NAJVEĆIM BROJEM PATAKA U 2009. GODINI
Figure 3. – COUNTRIES WITH LARGEST NUMBER OF DUCKS IN 2009.

Vodeća država u svijetu prema broju gusaka je Kina gdje se nalazi 88,7% ukupnog svjetskog broja ove vrste peradi (slika 4.). Druga po redu je Ukrajina s udjelom od 1,9%, dok treće, četvrto i peto mjesto zauzimaju Rumunjska (1,3%), Poljska (1,1%) i Mađarska (0,6%). U svjetskim razmjerima Hrvatska sa 62 tisuće gusaka ili udjelom od svega 0,02% zauzima 15. mjesto među 25 država s tom proizvodnjom.

Slika 4. – DRŽAVE S NAJVEĆIM BROJEM GUSAKA U 2009. GODINI
Figure 4. – COUNTRIES WITH LARGEST NUMBER OF GOOSE IN 2009.

Proizvodnja mesa peradi i jaja

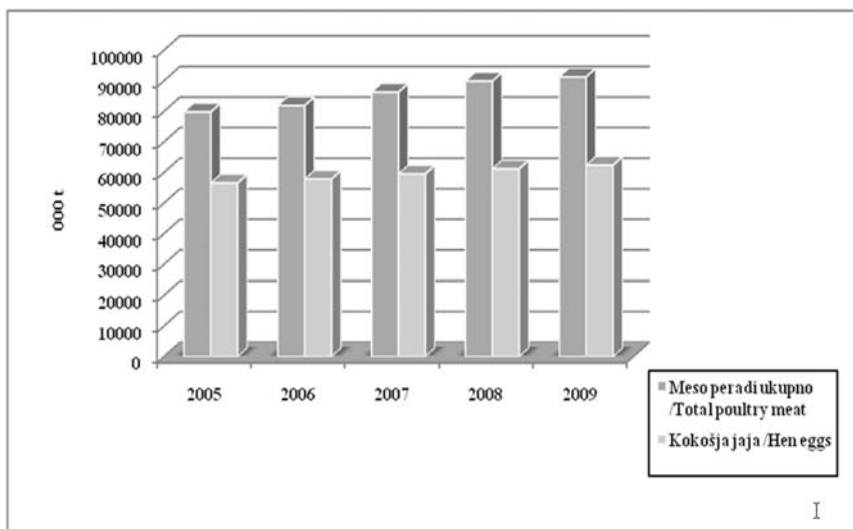
Rast broja peradi u svijetu odrazio se na pozitivna kretanja u proizvodnji peradskog mesa i jaja. Početkom promatranog razdoblja ukupna svjetska proizvodnja mesa peradi iznosila je 79,8 milijuna tona da bi krajem 2009. godine dosegla proizvodnju od 91,3 milijuna tona, što je povećanje za 14,4% (tablica 6., slika 5.). Porast proizvodnje bilježe sve kategorije mesa. Najveći je bio u proizvodnji gušćjeg (17,6%) i pačjeg (16,2%), a najmanji u proizvodnji purećeg mesa, svega 3,1%. Razmjerno visok porast od 13,1% bilježi i proizvodnja pilećeg mesa. U strukturi ukupne svjetske proizvodnje mesa peradi s najvećim postotkom (87,2%) sudjeluje proizvodnja pilećeg mesa (2009. god.). Preostali dio čini pureće meso s udjelom od 5,9%, pačje s 4,2% i gušćje s 2,7%.

Tablica 6. – PROIZVODNJA MESA PERADI I JAJA U SVIJETU U RAZDOBLJU 2005.-2009.
Table 6. – PRODUCTION OF POULTRY MEAT AND EGGS IN WORLD DURING THE PERIOD 2005.-2009.

Godina	Meso peradi, '000 t	Od toga:				Kokošja jaja u ljusci, '000 t
		Pileće	Pureće	Pačje	Gušče	
2005.	79.820	69.188	5.161	3.308	2.105	56.614
2006.	81.909	71.257	5.167	3.330	2.090	57.866
2007.	86.286	75.075	5.357	3.542	2.239	59.575
2008.	89.914	78.155	5.604	3.707	2.381	61.202
2009.	91.308	79.596	5.320	3.845	2.476	62.426

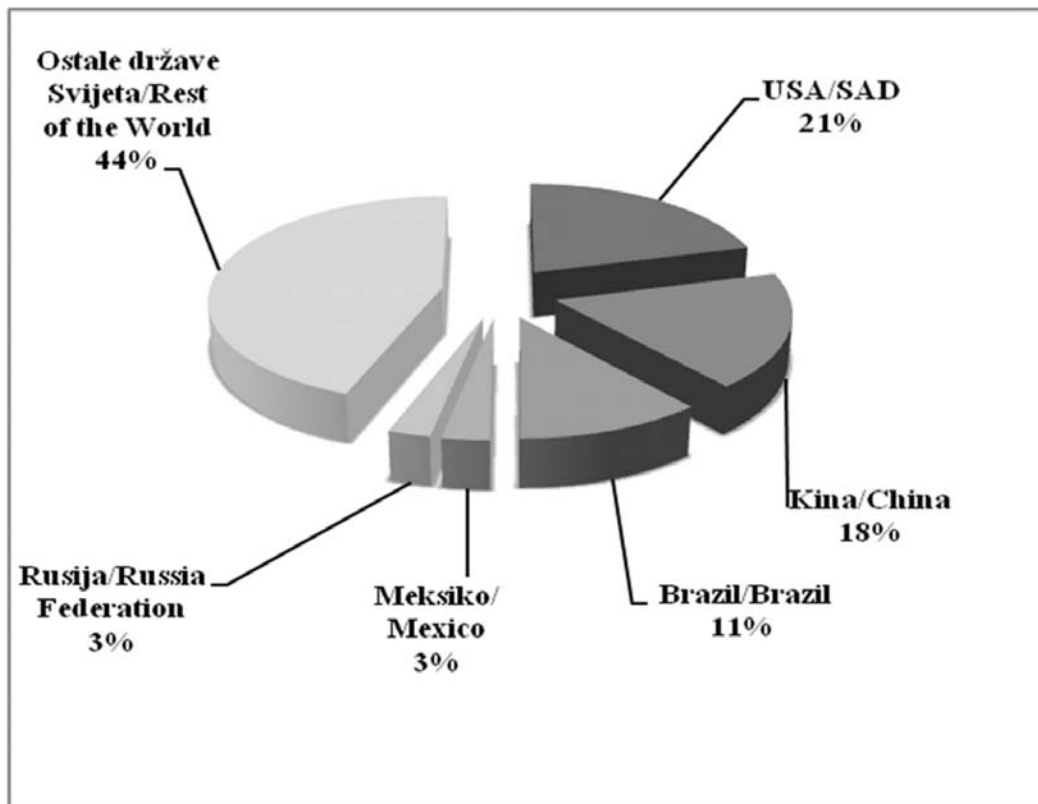
Izvor: FAOstat, 2011.

Slika 5. – PROIZVODNJA MESA PERADI I JAJA U SVIJETU U RAZDOBLJU 2005.-2009. GODINE
Figure 5. – PRODUCTION OF POULTRY MEAT AND EGGS IN WORLD DURING THE PERIOD 2005.-2009.

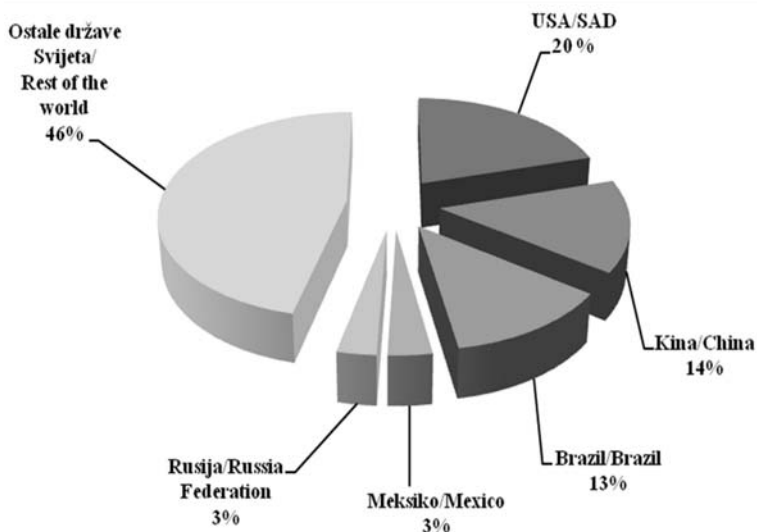
Više od polovice (55,6%) svjetske proizvodnje mesa peradi nalazi se u pet zemalja (graf 6). Najveći proizvođač u svijetu su SAD koje pokrivaju 20,8% ukupne svjetske proizvodnje peradskog mesa, potom Kina s udjelom od 18%, Brazil s 11,4% , Meksiko s 2,9% i Rusija s udjelom od 2,6%. Hrvatska s proizvodnjom od 37,8 tisuća tona (2009. god.) sudjeluje u ukupnoj svjetskoj proizvodnji s udjelom od 0,04% i zauzima 97. mjesto među 204 zemalja s tom proizvodnjom.

Slika 6. – NAJVEĆI PROIZVOĐAČI MESA PERADI U SVIJETU 2009. GODINE
Figure 6. – LARGEST MANUFACTURERS OF POULTRY MEAT IN WORLD IN 2009.

Pileće meso kao najzastupljenija kategorija proizvodi se u 161 zemlji svijeta. Najveći proizvođači (slika 7.) su SAD (20,5%), Kina (14,4%), Brazil (12,5%), Meksiko (3,3%) i Rusija (2,9%), koje pokrivaju 53,6% svjetske proizvodnje pilećeg mesa. Hrvatska s proizvodnjom od 29 tisuća tona (2009. god.) nalazi se na 82. mjestu i u ukupnoj svjetskoj proizvodnji pilećeg mesa sudjeluje s 0,04% .

Slika 7. – NAJVEĆI PROIZVOĐAČI PILEĆEG MESA U SVIJETU 2009. GODINE
Figure 7. – LARGEST MANUFACTURERS OF CHICKEN MEAT IN WORLD IN 2009.

Godine 2009. pureće, pačje i gušćje meso sudjelovalo je sa svega 12,8% u ukupnoj svjetskoj proizvodnji mesa peradi. U priloženim grafikonima (slike 8., 9. i 10.) prikazujemo svjetske proizvođače tih proizvoda.

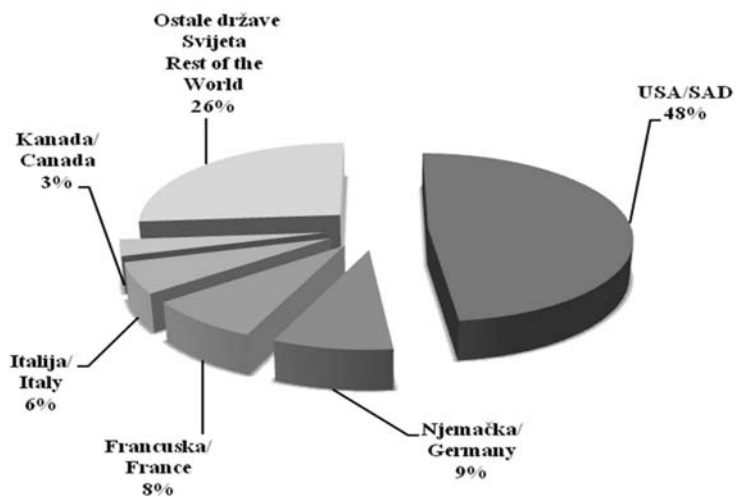
Vodeći proizvođač purećeg mesa u svijetu su SAD s udjelom od 48,3%. Približno s istim postotcima u svjetskoj proizvodnji sudjeluju Njemačka (8,3%) i Francuska (8,1%). Četvrto mjesto u svijetu zauzima Italija koja proizvodi 5,9% svjetske proizvodnje purećeg mesa, a peto Kanada s udjelom od 3,1%. S proizvodnjom od 7,8 tisuća tona Hrvatska se nalazi na 22. mjestu u svijetu.

Više od dvije trećine (69,1%) svjetske proizvodnje pačjeg mesa nalazi se u Kini. Drugo mjesto u svijetu pripada Vijetnamu gdje se proizvodi 2,1% svjetske proizvodnje pačjeg mesa. Slijede Njemačka s 1,8%, Mađarska s 1,4% i SAD s 1,3%. Proizvodnja pačjeg mesa u Hrvatskoj je razmjerno mala, iznosi svega 200 tisuća tona (2009. god.), te se u skupini 63 zemlje Hrvatska nalazi na 46. mjestu.

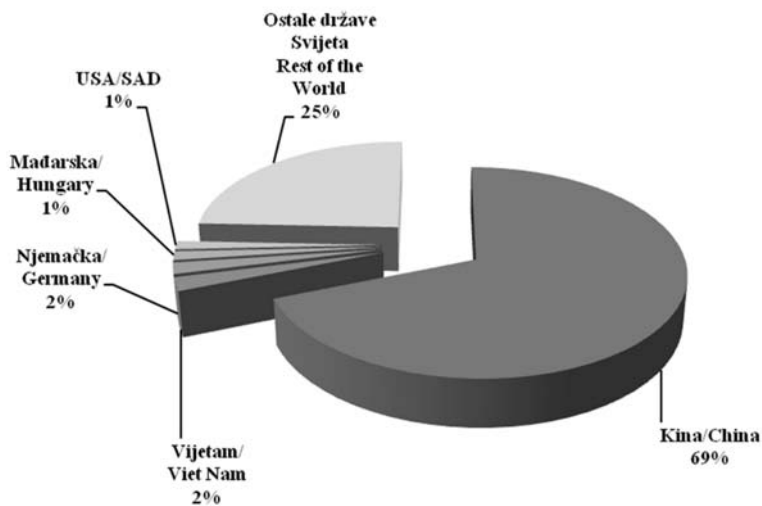
Proizvodnja gušćjeg mesa najzastupljenija je u Kini koja pokriva 94,1% ukupne svjetske proizvodnje. Među 32 države gdje je prisutna ova proizvodnja uz Kinu su veći proizvođači Egipat s 1,7% svjetske proizvodnje, Mađarska s 1,1%, te Poljska (0,8%) i Madagaskar (0,5%). Po proizvodnji gušćjeg mesa Hrvatska se s 800 tisuća tona nalazi na 13. mjestu među 32 države.

Slika 8. – NAJVEĆI PROIZVOĐAČI PUREĆEG MESA U SVIJETU 2009. GODINE

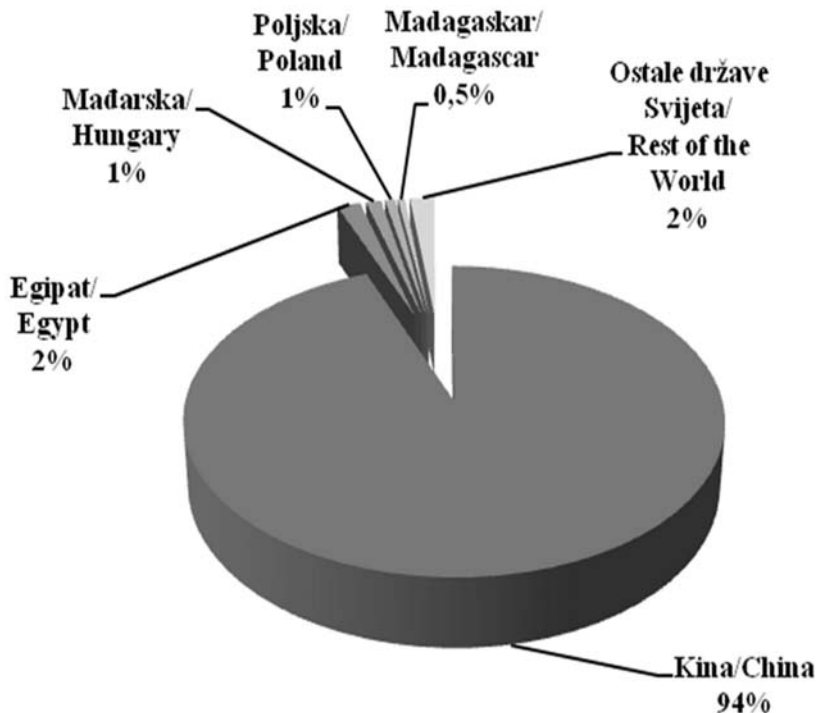
Figure 8. – LARGEST MANUFACTURERS OF TURKEY MEAT IN WORLD IN 2009.

Slika 9. – NAJVEĆI PROIZVOĐAČI PAČJEG MESA U SVIJETU 2009. GODINE
Figure 9. – LARGEST MANUFACTURERS OF DUCK MEAT IN WORLD IN 2009.

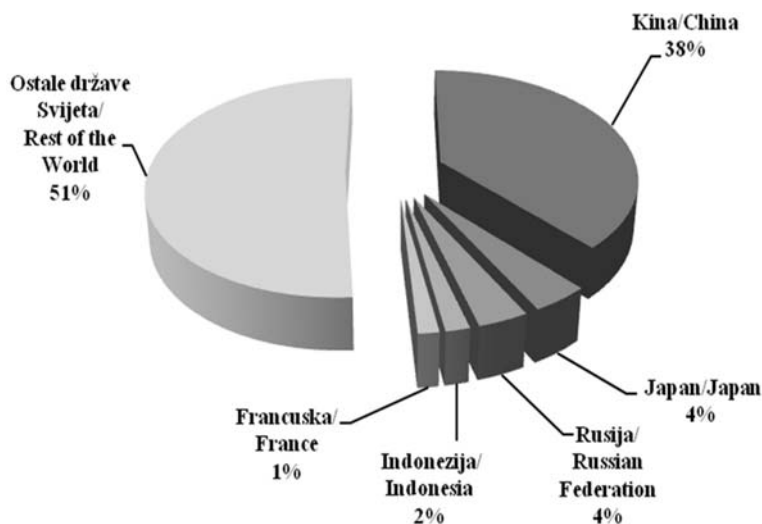

Slika 10. – NAJVEĆI PROIZVOĐAČI GUŠČJEG MESA U SVIJETU 2009. GODINE
Figure 10. – LARGEST MANUFACTURERS OF GOOSE MEAT IN WORLD IN 2009.

U 2009. godini svjetska proizvodnja kokošnjih jaja dosegla je 62,4 milijuna tona, te se u odnosu na 2005. godinu povećala za 9,3%. Približno polovica svjetske proizvodnje jaja nalazi se u pet zemalja (slika 11.), a više od trećine u Kini (38,2%). Među vodećim proizvođačima jaja su i Japan s 4% svjetske proizvodnje, Rusija s 3,5%, Indonezija s 1,7% i Francuska s 1,4%. U skupni 109 zemalja s proizvodnjom jaja Hrvatska se sa svojom proizvodnjom od 48,3 tisuća tona nalazi na 50. mjestu.

Slika 11. – NAJVEĆI PROIZVOĐAČI KOKOŠJIH JAJA U SVIJETU 2009. GODINE
Figure 11. – LARGEST MANUFACTURERS OF CHICKEN EGGS IN WORLD IN 2009.

Svjetski izvoz mesa peradi i jaja

U odnosu na 2005. godinu vrijednost ukupnog svjetskog izvoza mesa peradi se 2008. godine povećala za 64,7% (tablica 7.). Međutim, unutar razdoblja primjetne su oscilacije u vrijednosti svjetskog izvoza mesa peradi zbog poznatih događanja oko ptičje gripe koji su se odrazili na globalno tržište i potrošnju peradarskih proizvoda (Windhorst, 2006.).

Tablica 7. – SVJETSKI IZVOZ MESA PERADI I JAJA U RAZDOBLJU 2005.-2008. GODINE
Table 7. – WORLD EXPORT VALUES OF POULTRY MEAT AND EGGS DURING THE PERIOD 2005.-2008.

Godina	Meso peradi, '000 \$	Od toga:				Kokošja jaja u ljusci, '000 \$
		Pileće	Pureće	Pačje	Guščje i meso biserki	
2005.	16.484.436	10.423.960	1.682.710	239.933	142.882	1.389.645
2006.	16.118.595	9.733.341	1.574.143	233.237	146.781	1.561.756
2007.	21.961.344	13.725.754	2.105.666	311.839	211.581	2.084.746
2008.	27.146.201	17.170.220	2.336.758	363.485	281.293	2.570.895

Izvor: FAOstat, 2011.

Tako se vrijednost izvoza mesa peradi, poglavito zbog smanjenja vrijednosti izvoza pilećeg mesa, u 2006. godini smanjila za 2,2% u odnosu na 2005. Već slijedeće godine (2007.) vrijednost ukupnog svjetskog izvoza mesa peradi u odnosu na 2006. godinu bilježi porast od 36,2%.

U strukturi vrijednosti ukupnog svjetskog izvoza peradskog mesa u 2008. godini pileće meso sudjelovalo je sa 63,2%, pureće s 8,6%, a pačje, gušče i meso biserki s 2,4%.

Prema podacima za 2008. godinu vodeća država u vrijednosti svjetskog izvoza mesa peradi je Brazil s ostvarenih 6,9 milijarda US \$, što je četvrtina (25,5%) vrijednosti svjetskog izvoza tih proizvoda. Slijede SAD s ostvarenih 4,4 milijarde \$ ili s udjelom od 16,3%, Nizozemska s 2,8 milijarde \$ ili udjelom od 10,2%, Tajland s 1,8 milijarde sudjeluje sa 6,6%, a peta po redu je Francuska s 1,6 milijarde \$, što čini 5,9% vrijednosti ukupnog svjetskog izvoza mesa peradi. Hrvatska je prema podacima FAOstat-a izvozom mesa peradi ostvarila vrijednost u iznosu od 26,7 milijuna \$, te u svjetskom izvozu sudjeluje s 0,1%.

Ukupna vrijednost svjetskog izvoza kokošnjih jaja (tablica 7.) iznosila je u analiziranom razdoblju 7,6 milijarda US \$, odnosno prosječno godišnje 1,9 milijarde. U godini 2008. ukupna vrijednost svjetskog izvoza kokošnjih jaja iznosila je 2,6 milijarda ili 85% više nego 2005. godine. U svjetskom izvozu jaja 2008. godine s najvećim udjelom sudjelovala je Nizozemska (24,3%), potom Njemačka (8,4%), SAD (8,0%), Španjolska (6,9%) i Poljska (6,7%).

Svjetski uvoz mesa peradi i jaja

Vrijednost ukupnog svjetskog uvoza mesa peradi se 2008. godine povećala za 68,1% u odnosu na 2005. (tablica 8.). Povećanje vrijednosti uvoza mesa peradi zabilježeno je kod svih vrsta mesa, a naročito u uvozu gušćeg i mesa biserki čija je vrijednost uvoza u 2008. godini udvostručena (245,9%) u odnosu na 2005.

U strukturi vrijednosti ukupnog svjetskog uvoza mesa peradi u 2008. godini pileće meso sudjelovalo je sa 64,4%, pureće s 9,0%, te pačje, gušče i meso biserki s 2,7%.

Vodeća država u vrijednosti svjetskog uvoza mesa peradi prema podacima za 2008. godinu je Japan s 2,7 milijarde US \$, što je 10,2% vrijednosti svjetskog uvoza tih proizvoda. Slijedi Velika Britanija s 2,5 milijarde \$ (9,4%), Njemačka s 2,2 milijarde \$ (8,5%), zatim Nizozemska s 1,5 milijarde \$ (5,6%), Rusija s 1,3 milijarde \$ (5,2%) i Kina s 1,3 milijarde \$ (5,1%). Hrvatska je prema podacima FAOstat-a uvezla mesa peradi u vrijednosti 32,7 milijuna \$, te u svjetskom uvozu sudjeluje s 0,1%.

Ukupna vrijednost svjetskog uvoza kokošnjih jaja (tablica 8.) iznosila je u analiziranom razdoblju 7,8 milijarde US \$, odnosno prosječno godišnje 1,9 milijarde. Vrijednost svjetskog uvoza kokošnjih jaja u 2008. godini iznosila je 2,6 milijarde ili 79,5% više nego 2005. godine. U svjetskom uvozu jaja 2008. godine s najvećim udjelom sudjelovala je Njemačka s 23,1%, slijede Nizozemska (7,3%), Irak (4,5%), Hong Kong (4,4%), Velika Britanija (4,0%) i Francuska (3,8%). Vrijednost hrvatskog uvoza kokošnjih jaja iznosila je 8,2 milijuna \$ ili 0,3% ukupne vrijednosti svjetskog uvoza.

Tablica 8. – SVJETSKI UVOZ MESA PERADI I JAJA U RAZDOBLJU 2005.-2008. GODINE
Table 8. – WORLD IMPORT VALUES OF POULTRY MEAT AND EGGS DURING THE PERIOD 2005.-2008.

Godina	Meso peradi, '000 \$	Od toga:				Kokošja jaja u ljusci, '000 \$
		Pileće	Pureće	Pačje	Gušćje i meso biserki	
2005.	15.745.735	9.898.184	1.564.654	289.448	109.098	1.456.866
2006.	15.748.737	9.480.164	1.586.207	293.226	110.815	1.603.751
2007.	20.991.586	13.157.796	2.175.835	355.398	192.243	2.136.529
2008.	26.466.871	17.055.787	2.390.498	454.348	268.278	2.615.256

Izvor: FAOstat, 2011.

Zaključci

Kvantitativna analiza hrvatske i svjetske peradarske proizvodnje u razdoblju 2005.-2009. godine pokazala je slijedeće:

- u Hrvatskoj se broj peradi povećao za 8,0%, te je 2009. zabilježeno 10,7 milijuna kljunova;
- prosječni godišnji prirast peradi iznosio je 131 tisuću tona i u promatranom razdoblju smanjio se za 12,8%;
- godine 2009. u Hrvatskoj je proizvedeno 805 milijuna komada kokošnjih jaja, što je za 2,3% manje nego 2005. godine;
- ukupna vrijednost hrvatskog izvoza peradarskih proizvoda iznosila je oko 144 milijuna, a uvoza 178 milijuna US \$;
- broj peradi se u svijetu povećao za 8,9% i godine 2009. zabilježeno je 20,5 milijarda kljunova;

- svjetska proizvodnja mesa peradi porasla je sa 79,8 na 91,3 milijuna tona, a proizvodnja kokošnjih jaja s 56,6 na 62,4 milijuna tona;
- u razdoblju 2005.-2008. godine povećala se ukupna vrijednost svjetskog izvoza mesa peradi za 64,7%, a kokošnjih jaja za 85%;
- u istom razdoblju povećala se i vrijednost ukupnog svjetskog uvoza mesa peradi za 68,1% i kokošnjih jaja za 79,5%.

Hrvatska s proizvodnjom od 37,8 tisuća tona u 2009. godini zauzima 97. mjesto među 204 zemlje s tom proizvodnjom, a po proizvodnji kokošnjih jaja nalazi se na 50. mjestu u skupni 109 zemalja. U ukupnoj vrijednosti svjetskog izvoza peradarskih proizvoda Hrvatska sudjeluje s 0,1%, a u uvozu s 0,3%.

LITERATURA

1. Jez, C., C. Beaumont, P. Magdelaine (2011): Poultry production in 2005: learning from future scenarios. *World Poultry Sci. J.* 67, 105-113.
2. Raguž-Đurić, Radmila, Đurđica Žutinić, A. Kolega, S. Mužić, V. Savić, Estella Prukner-Radovčić (2006): Croatian poultry production in transition. *World Poultry Sci. J.* 62, 354-360.
3. Savić, V., Radmila Raguž-Đurić, Gabrijela Krivec, Borka Šimpraga, Marina Tišljar, M. Mikec, Marijana Sokolović, Mirta Balenović, Tajana Amšel Zelenika (2007): Peradarstvo u Hrvatskoj i svijetu u 2005. i 2006. VII. simpozij Peradarski dani 2007. s međunarodnim sudjelovanjem (Poreč, 07.-10. svibnja 2007.). Zbornik radova. Zagreb (11-20).
4. Scanes, C. G. (2007): The global importance of poultry. *Poultry Sci.* 86, 1057-1058.
5. Windhorst, H. W (2006): Changes in poultry production and trade worldwide. *World Poultry Sci. J.* 62, 585-598.
6. Žutinić, Đurđica, Radmila Raguž-Đurić (2008): Institutional support to Croatian poultry production. 43. hrvatski i 3. međunarodni znanstveni simpozij agronoma (Opatija, 18.-21. veljače 2008). *Book of Abstracts / Zbornik sažetaka.* Zagreb (63-64).

IZVORI PODATAKA

Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske. Statistički ljetopis RH 2010. [<http://www.dzs.hr> (05.02.2011.)]

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAOSTAT): [<http://FAOstat.fao.org/site/339/default.aspx> (15.02.2011.)]

CROATIAN AND WORLD POULTRY PRODUCTION DURING THE PERIOD 2005-2009

Summary

The work subject is a quantitative analysis of Croatian and world poultry production for the period 2005 – 2009. Based on the available statistical data, the basic characteristics of poultry are: number of poultry, poultry meat and chicken egg production, and the value of export and import of poultry products on the local and world markets. The work uses information from state statistics and FAOstat. The results show that, during the period analyzed, Croatia had an average of 10.3 million poultry, produced 131,000 tons of poultry weight gain, and 813 million chicken eggs. The total value of poultry product exports was \$144 million, with poultry meat products having the largest share (64.8%). The total value of exports was \$178 million, with poultry meat and edible slaughterhouse products having the largest share (55.1%). In the rest of the world, the number of chickens for the same period increased by 8.9%, and in 2009, there were 20.5 billion poultry. The world poultry meat production increased from 79.8 million to 91.3 million tons, and the chicken egg production from 56.6 million to 62.4 million tons. During the period 2005 – 2008, the total value of world poultry meat exports increased by 64.7%, and the value of chicken eggs by 85%. At the same time, the total value of world poultry meat imports increased by 68.1%, and the value of chicken eggs by 79.5%.

Keywords: poultry meat, eggs, export, import, Croatia, World.

Primljeno: 20. 5. 2011.